

MEER INFORMATIE?

Kijk ook op: www.landbouwoppeil.nl.

POSTADRES:

Waterschap Regge en Dinkel /
Landbouw op Peil
t.a.v. mevr. J. Langenhof
Kooikersweg 1
7609 GA ALMELO

Projectteamleden:

Projectleider Jantine Langenhof	waterschap Regge en Dinkel	06 2188 2594	j.langenhof@wrd.nl
Bedrijfskundig adviseur projecten Martijn Blom	waterschap Regge en Dinkel	0546 8325 25	m.blom@wrd.nl
Bertho Bulthuis	waterschap Reest en Wieden	0522 27 67 67	b.bulthuis@reestenwieden.nl
Wim Wassink	waterschap Regge en Dinkel	0546 83 25 25	w.wassink@wrd.nl
Laurens Gerner	waterschap Rijn en IJssel	0314 369 369	l.gerner@wrij.nl
Bram Kuiper	waterschap Velt en Vecht	0524 59 22 22	a.kuiper@veltenvecht.nl
David van Maaswaal	waterschap Groot Salland	038 455 72 00	dmaaswaal@wqs.nl
Jan Kreling	provincie Overijssel	038 499 88 99	j.kreling@overijssel.nl
Hille Kraak	LTO-Noord	088 888 66 66	hkraak@ltonoord.nl
Siep Groen	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie	070 888 31 33	s.p.groen@minlnv.nl

Agendaleden:

Leo de Vree	provincie Drenthe	0592 36 55 55	l.devree@drenthe.nl
Teun Spek	provincie Gelderland	026 35 99 111	t.spek@gelderland.nl
Harry Alberts			alberts@zonnet.nl

Duurzaam waterbeheer met behoud vitale landbouw

Oost-Nederland bestaat voor het merendeel uit hogere, vrij afwaterende zandgronden. Een gebied waarin, mede door de klimaatverandering, extreem droge en natte periodes steeds vaker voorkomen. Voor de landbouwsector een hele uitdaging om de bedrijfsvoering rendabel te houden. LTO-Noord, de waterschappen uit deelstroomgebied Rijn-Oost (Reest & Wieden, Regge & Dinkel, Rijn & IJssel, Velt & Vecht en Groot Salland), de provincies Overijssel, Drenthe en Gelderland, het ministerie van Economisch Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) en individuele agrariërs slaan met het project Landbouw op Peil de handen ineen om deze problematiek het hoofd te bieden. Op 1 juni 2011 start de zoektocht naar maatregelen voor klimaatbestendig waterbeheer op hogere zandgronden. Met oog voor de toekomst, waardoor een vitale landbouw behouden blijft.

Door de verandering van het klimaat staan waterschappen voor de omvangrijke opgave om in natte periodes meer water in de ondergrond vast te houden. Zo kan er in tijden met weinig of geen neerslag voldoende vochtvoorziening zijn. Bovendien is het noodzakelijk om in tijden van hevige neerslag meer water te kunnen bergen, zodat problemen benedenstrooms voorkomen kunnen worden. Om grip te houden op het gewenste waterpeil onderzoekt Landbouw op Peil op bedrijfsniveau welke maatregelen werken. Zo kunnen we in de toekomst inspelen op veranderende omstandigheden en schade door droogte en vernatting van gronden beperken. Concreet willen we op perceelsniveau beter inzicht krijgen in de effecten van klimaatsverandering, zoals de gevolgen van grondwaterpeilen op landbouwopbrengsten, de gevoeligheid van gewassen voor langere natte en droge periodes en de mogelijkheid om gewassen te ontwikkelen met een hogere weerstand voor peilfluctuaties en een mindere belasting op de waterkwaliteit.

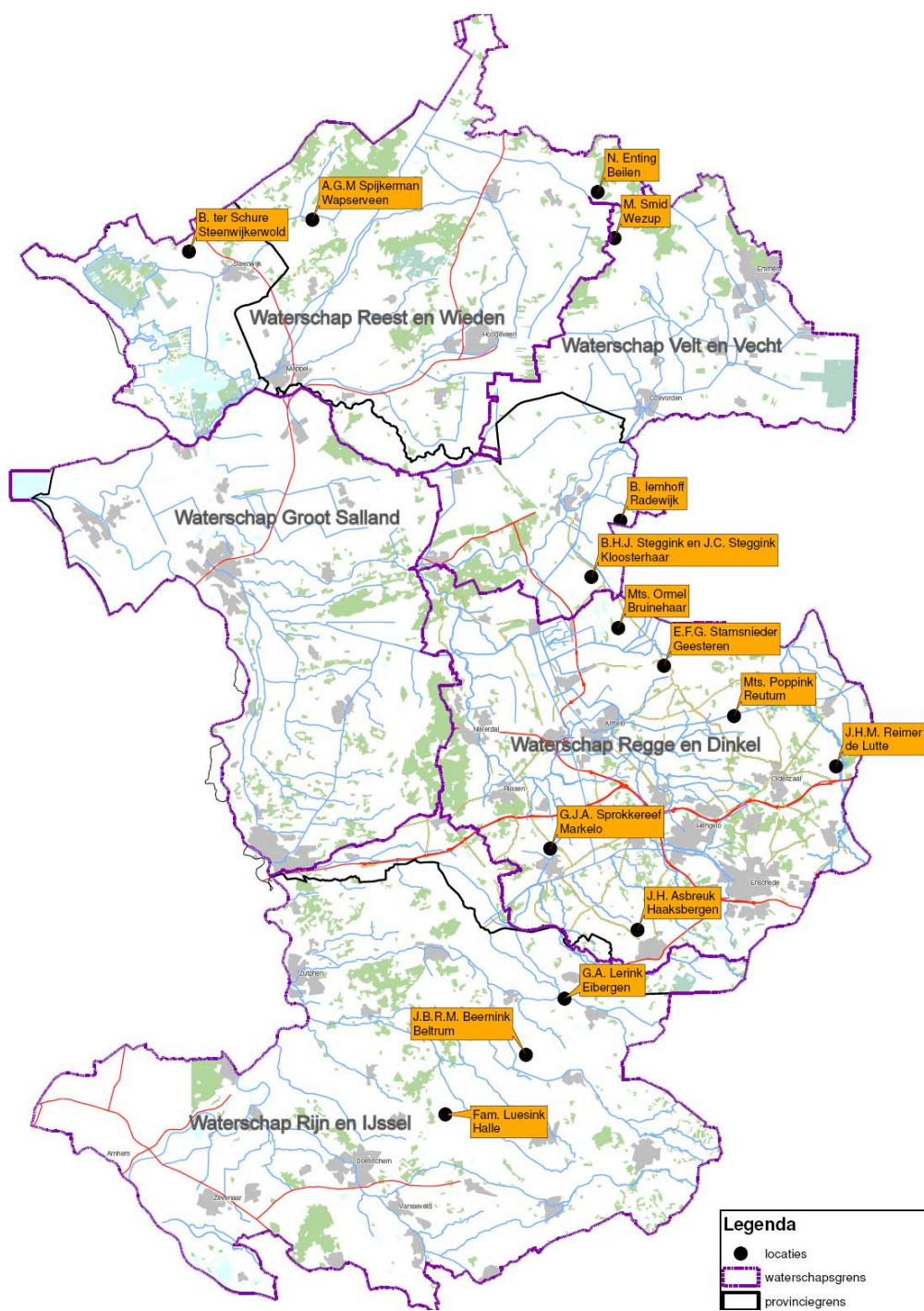
Klimaatveranderingen vereisen andere aanpak

Om een vitale landbouwfunctie te kunnen handhaven op de langere termijn, moeten landbouwgronden voldoen aan de juiste hydrologische randvoorwaarden. De verwachte klimaatverandering is samen te vatten in drie kenmerkende zaken: 1. minder neerslag in de zomer, 2. heftiger buien in de zomer en 3. meer neerslag in de winter. Deze onomkeerbare ontwikkeling vereist een andere aanpak voor het waterbeheer, maar ook voor de agrarische bedrijfsvoering. De focus op landbouw en water enerzijds en de aandacht voor waterbeheer op perceelsniveau in een gebied met een grote variatie aan zandgronden anderzijds, maken Landbouw op Peil uniek. In een later stadium denken we namelijk voor verschillende scenario's concrete en handige tips te kunnen geven voor een rendabele agrarische bedrijfsvoering.

De hogere zandgronden in deelstroomgebied Rijn-Oost

In Nederland zijn diverse lopende initiatieven en projecten op het gebied van klimaatbestendige landbouw en flexibel peilbeheer. Deze richten zich echter hoofdzakelijk op de veenweidegebieden in laag-Nederland. De resultaten zijn dus minder relevant voor de hogere zandgronden in het deelstroomgebied Rijn-Oost. De landbouw in dit stroomgebied bestaat hoofdzakelijk uit akkerbouw, veehouderij en gemengde bedrijven. Tot enige jaren geleden werden de sterk wisselende waterstanden in dit gebied vrijwel altijd met succes bestreden door het waterpeil aan te passen aan de landbouwfunctie. Deze werkwijze staat echter door de klimaatverandering onder druk. Naar verwachting zullen peilfluctuaties, zowel 'naar boven' als 'naar beneden' gangbaarder worden.

Praktijkgericht

Landbouw op Peil onderzoekt de effecten van vernieuwende maatregelen op bedrijfsniveau in Oost-Nederland. Dit moet leiden tot praktijkgerichte maatregelen die het waterbeheer in het gebied verbeteren en tegelijkertijd de landbouwfunctie van de gronden versterken. Per bedrijf wordt geïnvesteerd in de waterhuishouding voor gemiddeld vier hectare landbouwgrond. De vijftien agrarische deelnemers uit dit gebied stellen voor dit project hun grond beschikbaar voor onderzoek en experimenten. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om peilmetingen, peilbeheer en experimenten met gewaskeuze. De ondernemersgroep bestaat uit een verzameling van verschillende typen bedrijven (landbouw/veeteelt/gemengd) die representatief zijn voor het gebied.

Initiatiefnemers versterken elkaar

Door de (on)mogelijkheden in de praktijk te verkennen, houden we vroegtijdig rekening met de randvoorwaarden en denken we vanuit verschillende perspectieven. Daarmee houden we rekening met ieders belangen en komen we tot duurzame maatregelen die het watersysteem klimaatbestendig maken en de landbouwfunctie versterken. De successen en 'lessons learned' uit deze pilots dienen als voorbeeld en dragen we actief uit aan geïnteresseerden binnen en buiten het deelstroomgebied Rijn-Oost. Hierdoor is Landbouw op Peil geen op zich zelf staand programma, maar sluit het aan bij andere initiatieven, zoals Klimaat en Droogte (provincie Overijssel), Klimaat en Landbouw (Noord-Nederland) en Deltaplan Hogere Zandgronden (Noord-Brabant). Door kennis en ervaring uit te wisselen, dragen de onderzoeksresultaten ook bij aan nieuwe inzichten op het gebied van waterbeheer en agrarische bedrijfsvoering en versterken de initiatiefnemers elkaar.

Realisatie

Het project Landbouw op Peil bestaat uit twee fasen. Tijdens de eerste fase brengen experts op het gebied van agro-hydrologie en bodemkunde de specifieke waterhuishouding in kaart voor vijftien landbouwbedrijven op de hogere zandgronden in het Rijn-Oost gebied. De bevindingen worden vertaald in vernieuwende maatregelen om in te spelen op de veranderende omstandigheden. In de tweede fase van het project worden deze maatregelen uitgevoerd op basis van de bedrijfswaterhuishoudingsplannen. De effecten van deze maatregelen worden zorgvuldig gemeten. In dit stadium is nog niet bepaald welke maatregelen bij welke landbouwbedrijven worden uitgevoerd.

De projectleiding, projectadministratie en het financiële beheer is in handen van het waterschap Regge en Dinkel. De projectleider zorgt voor de aansturing van het project en de verantwoording van (de voortgang van) activiteiten richting de subsidieverstrekkers, zoals de Europese Unie en projectpartners. Aangezien voor het onderzoek specifieke expertise is vereist van landbouw en hydrologie, wordt het onderzoek Landbouw op Peil uitgevoerd door Aequator. Dit adviesbureau werkt samen met Livestock (Universiteit Wageningen) en de Bakelse Stroom en begeleidt de betrokken agrariërs.

